

je Jajce poznano predvsem kot kraj drugega zasedanja Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, zato je pogosto izpostavljeno kot rojstno mesto socialistične Jugoslavije. Udeleženci so si v mestu ogledali tempelj boga Mitre, se povzpeli na obzidje trdnjave nad mestom ter se na vodenem ogledu spoznali še s številnimi kulturno-zgodovinskimi spomeniki (slika 4). Ob mogočnih slapovih reke Plive (slika 5) so prisluhnili razlagi o hidrogeografskih lastnostih okoliških rek, zlasti v tem obdobju precej vodnatega Vrbasa. Predzadnji dan strokovne ekskurzije so sklenili s sprehodom ob Plivskih jezerih, ob katerih so razpravljali o problematiki turizma na tem območju.

Sobota, 20. 4., je bila zadnji dan ekskurzije in je bila pretežno namenjena vrnitvi udeležencev v Koper. Kljub temu sta gostitelja dr. Aida Korjenic in dr. Ranko Miric dopoldne udeležencem pripravila zanimiv program z dvema daljšima postankoma v bližini rudarskega mesta Kakanj. Prvi je bil namenjen obisku frančiškanskega samostana Kraljeva Sutjeska, ki aktivno deluje že skoraj 650 let in je tesno povezan z dediščino bosanskih kraljev. Samostanska knjižnica in muzej, po katerih je udeležence vodil mladi duhovnik iz reda frančiškanov, pater Antonio Baketarić, hrani obsežno zbirko inkunabul in matičnih knjig, ki so med najstarejšimi na območju Bosne. Po obisku samostana so se študenti in profesorji ustavili še v bližini rudnika rjavega premoga Kakanj, ki je bi odprt že ob koncu 19. stoletja in uspešno deluje tudi po prehodu v tržno gospodarstvo. Opazovali so območja nekdanjega odprtega površinskega kopa premoga in se seznanili z vlogo termoelektrarn v energetske bilanci Bosne in Hercegovine. Po kosilu je sledil sklep vsebinskega dela strokovne ekskurzije in slovo od sarajevskih kolegov ter pot proti Sloveniji.

Udeleženci terenskih vaj po Bosni in Hercegovini so, zahvaljujoč aktivnemu angažmaju kolegov z Oddelka za geografijo Naravoslovno-matematične fakultete Univerze v Sarajevu, dobili podroben vpogled v številne geografske problematike tega območja. Bosna in Hercegovina jim bo nedvomno ostala v spominu po bogati zgodovini in kulturi, izjemni geografski in biološki raznolikosti ter gostoljubnih in ponosnih prebivalcih z odličnim smislom za humor.

Več fotografskih utrinkov s strokovne ekskurzije je dostopnih na spletni strani Oddelka za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem:

<https://fhs.upr.si/studentje-geografije-na-terenskih-vajah-v-bosni-in-hercegovini/>.

Adrijana Perkon, Miha Koderman

»Imenoslovni teden« v Pragi

Praga, Češka, 14.–18. 5. 2024

Tretji teden maja je Praga gostila tri dogodke, povezane s proučevanjem zemljepisnih imen. 14. in 15. maja je potekalo **26. zasedanje Delovne skupine za eksonime** (*Working group on exonyms*), ki deluje v okviru Skupine strokovnjakov Organizacije združenih narodov za zemljepisna imena (UNGEGN). Prvi dan je sestanek gostil Inštitut za etnologijo pri Češki akademiji znanosti (*Etnologický ústav Akademie věd České republiky*), drugi dan pa Geodetska uprava Češke republike (*Český úřad zeměměřický a katastrální*). Srečanje je bilo namenjeno razpravi o dveh osrednjih temah. Prva tema je bila priprava predloga resolucije o uporabi in zaščiti eksonimov na zasedanju UNGEGN-a leta 2025. Prizadevanja o omenjeni resoluciji trajajo že več let in leta 2022 na sestanku v Ljubljani je bil že dosežen kompromis, ki pa na zasedanju UNGEGN-a leta 2023 v New Yorku žal ni dobil zadostne podpore. Posebnega napredka tudi v Pragi ni bilo. Delegati smo se dogovorili, da bomo razpravo nadaljevali v obliki spletnih sestankov in v roku enega leta skušali pripraviti nov osnutek resolucije.

Druga napovedana tema je bila odprava nekaterih nejasnosti pri delitvi zemljepisnih imen na endonime in eksonime. Tudi o tej temi je bilo v preteklosti že govora, ponovno pa so nekateri delegati predlagali razpravo o tej temi, predvsem o pojmih »eksonimoidi« in »endonimoidi«. Na sestanku pa do poglobljene razprave o tej temi zaradi pomanjkanja časa ni prišlo. Kot običajno so posamezniki predstavili tudi nekatere druge prispevke, povezane z eksonimi, na primer o češkem imeniku eksonimov *Jména*

IRENA DOMANSKÁ

Slika 1: Matjaž Geršič ob predstavitvi prispevka o izzivih rabe evropskih zemljepisnih imen v arabščini na sestanku Delovne skupine za eksonime.

IRENA DOMANSKÁ

Slika 2: Skupinska fotografija delegatov in delegatov na zasedanju ECSEED.

Evropy, o madžarskih imenih evropskih regij, o zmanjševanju eksonimov v korejščini, o ukrajinskih imenih v hrvaščini, o imenih v Makavu, o toponimih v Mavretaniji, o izzivih pri prečkovanju v arabščino (slika 1), o slovaških eksonimih ter o poimenovanjih ulic po zemljepisnih danostih v Varšavi.

16. maja je prav tako na Geodetski upravi Češke republike potekalo **28. zasedanje Vzhodno-srednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega jezikovno-zemljepisnega oddelka** (*East Central and Sout-East Europe Lingustic/Geographic Divisionali ECSEED*; slika 2), ki prav tako deluje v okviru UNGEGN-a. Skupino sicer sestavlja 18 držav, tokratnega zasedanja pa se je udeležilo 7 uradnih delegacij (predstavnice in predstavniki Češke, Grčije, Hrvaške, Madžarske, Poljske, Slovaške in Slovenije, delegat države opazovalke (Avstrija) ter nekaj drugih strokovnjakov za zemljepisna imena). Med udeleženci je bil tokrat tudi aktualni predsednik UNGEGN-a, Francoz Pierre Jaillard. Ukrajina na zasedanje delegacije ni poslala, smo pa prejeli njeno poročilo. Predstavniki posameznih držav so na zasedanju predstavili napredek in aktivnosti pri standardizaciji zemljepisnih imen, poleg tega pa še nekatere druge aktivnosti, s katerimi se ukvarjajo, na primer o uporabnosti liderja pri standardizaciji zemljepisnih imen, o spletnem atlasu ledinskih imen v Porabju, o zbiranju hrvaških eksonimov, o spreminjanju zemljepisnih imen v Makavu, o zemljepisnih imenih v Tatrah, o čeških imenih na Madžarskem ter o eksonimih kot kulturni dediščini. Na koncu smo si ogledali tudi del zbirke starih zemljevidov, ki jih hrani Geodetska uprava Češke republike.

MATJÁŽ GERŠIČ

Slika 3: Baročna knjižnica v jezuitskem kolegiju Klementinum v Pragi.

16. in 17. maja je v soorganizaciji Inštituta za etnologijo (*Etnologický ústav*) in Inštituta za češki jezik (*Ústav pro jazyk český*) pri Češki akademiji znanosti potekala delavnica z naslovom **Poimenovanje skupnosti: preoblikovanje identitete v Srednji in Vzhodni Evropi** (*Naming the Community: Identity Reconfiguration in Central and Eastern Europe*). V zadnjem stoletju so bile Srednja, Jugovzhodna in Vzhodna Evropa deležne velikih sprememb na vseh področjih življenja, predvsem zaradi druge svetovne vojne, komunističnega obdobja in postsocialistične preobrazbe. Ena od ključnih sestavin teh sprememb je bila redefinicija identitet – nacionalnih, etnične, verske in družbene – glede na oblikovanje novih geopolitičnih, gospodarskih in kulturnih realnosti, ki vplivajo na vsakdanje življenje ljudi v tem delu Evrope. Preoblikovane identitete so se pogosto izrazile v novih krajevnih imenih, ki segajo od majhnih geografskih objektov do naselij in držav. Srednjo in Vzhodno Evropo je zajelo več valov preimenovanja, ki so vplivali na javni prostor tako v velikih mestih kot tudi majhnih vaseh. Spodbudili so pravne predpise in manjšinske politike ter povzročajo pogoste polemike in spore, ki so posledica pomanjkanja soglasja o obliki in vsebini teh novih identitet. Namen delavnice je bil združiti raziskovalce, ki se ukvarjajo s temo politik na področju imenoslovja v Srednji in Vzhodni Evropi, da bi poiskali skupne točke in razlike v razvoju nacionalnih in regionalnih ideologij in praks (pre)imenovanja. Kakšno vlogo so imela krajevna imena pri preoblikovanju srednje- in vzhodnoevropskih identitet? Kako so pomagala in oteževala procese preoblikovanja? Kako demokratične so bile spremembe krajevnih imen ter kdo je bil vključen in kdo izključen iz procesa? Kakšna je vloga uradnih in neuradnih imen v javnem in zasebnem diskurzu v procesu oblikovanja identitete in spomina reproduciranja? In kakšno vlogo lahko pričakujemo od krajevnih imen v bližnji prihodnosti regije? Dvodnevna delavnica je z zanimivimi predavanji in ob sproščeni razpravi ustvarila mrežo raziskovalk in raziskovalcev, ki se ukvarjamo s podobnimi tematikami in prepričan sem, da bomo lahko v prihodnje sodelovali tudi v okviru kakšnega skupnega mednarodnega projekta.

Cel teden sestankovanj in predavanj smo sklenili z ekskurzijo po Pragi, v okviru katere smo si med drugim ogledali baročno knjižnico, ki je bila del jezuitskega kolegija imenovanega Klementinum (slika 3), na katerem je med drugimi študiral tudi hrvaški geofizik Andrija Mohorovičić, poznan po določitvi meje med Zemljino skorjo in plaščem. Knjižnica velja za najlepšo na svetu. Zgrajena je bila leta 1722, okrašena pa je s freskami Johna Hiebela na temo znanosti in umetnosti. Na sredini knjižnice stojijo globusi. Legenda pravi, da so jezuiti ob prihodu v Prago s seboj prinesli le eno knjigo, ko je bila knjižnica končana, pa je hranila 20.000 enot. Knjižnica je danes del Narodne knjižnice Češke republike (*Národní knihovna České republiky*).

Matjaž Geršič

Odskočni sestanek projekta Karst Firewall 5.0

Aurisina/Nabrežina, Italija, 21. 5. 2024

Sredi maja je v občinski stavbi občine Duino Aurisina/Devin Nabrežina v Aurisini/Nabrežini potekal odskočni sestanek projekta z naslovom »Inovativno ekosistemsko-zasnovano prilagajanje podnebnim spremembam na Krasu – spodbujanje požarno odporne gmajne s podporo industrije 5.0« in akronimom **Karts Firewall 5.0**. Projekt je del Programa sodelovanja INTERREG VI-A Italija-Slovenija 2021–2027. Prednostna naloga programa je bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki prehaja na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij ogljika, in je odporna, specifični cilj projekta pa je spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanja tveganja nesreč ter odpornosti ob upoštevanju ekosistemskih pristopov.

Vodilni partner pri projektu je Istituto Universitario di Architettura di Venezia iz Benetk, projekt-no partnerstvo pa sestavljajo še podjetje Infordata Sistemi Ltd iz Trsta, Občina Duino Aurisina/Devin Nabrežina, Občina Miren Kostanjevica, Kulturno izobraževalno društvo PiNA iz Kopa ter ZRC SAZU